

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 674/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att bekämpa skador som orsakas av vitkindade gäss

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 674/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Ari Koponen /saf:

Hur hittar vitkindade gäss de för dem anlagda åkrarna och hur kan de samtidigt lämna övriga åkrar och områden i fred,

varför beviljas inte tillstånd att använda gässen som föda i samband med skjutning,

arbetsgruppen för vitkindade gäss lade fram konkreta förslag för politiska riktlinjer och vilka av dessa ämnar regeringen genomföra och i vilken tidtabell?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I rapporten som den av miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet tillsatta arbetsgruppen lämnade den 31.8.2020 föreslås en övergripande lösning på problemet som består av att fördrivning av fåglarna med stöd av dispens och av lämpliga matställen dit de fördrivna fåglarna kan förflytta sig.

Åkrar som reserveras som matställen och för vila under flyttningen, så kallade fågelåkrar, erbjuder fåglarna ostörda ställen där de kan äta och vistas. Fördrivning eller åtgärder för att störa fåglarna är inte tillåtna på fågelåkrarna. Utgående från de erfarenheter som gjorts i Sverige vet man att fåglarna snabbt lär sig gynna de områden som reserverats för dem när de fördrivs från andra områden. De nya generationerna lär sig tillsammans med sina föräldrar att söka sig till dessa områden och detta beteende förväntas förstärka sig från år till år och sålunda skulle fågelåkrarna vara långvariga. Det har uppskattats att en omfattande åkerareal behövs för de vitkindade gässen, cirka 3 000–5 000 ha. Åkerområdena ska vara tillräckligt omfattande och sammanhängande.

Vid sidan om konkreta åtgärder som ska inledas har arbetsgruppen redan förslagit ett forskningsprojekt gällande fördrivningsmetoder och fågelåkrar. Syftet är att med hjälp av projekt få precisare kunskaper än nu om gässens beteende och om hur effektiva kombinationen av fågelåkrar och fördrivning är när det gäller att bekämpa skador. Resultaten kommer att vara viktiga när fågelåkrar planeras och anläggs under den kommande miljöstödsperioden inom lantbruket.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 674/2020 rd

Den vitkindade gåsen är en fridlyst art inom naturskyddsområden, så undantag beviljas inom ramen för dessa bestämmelser om fredning. Undantag från bestämmelserna om fridlyshet även för skjutning i fördrivningssyfte har ansökts om för att hindra allvarliga skador för odlingar, inte för att fåglarna ska användas som föda, det vill säga som vilt.

Med stöd av 49 § 2 mom. i naturvårdslagen är innehav av fredade fågelarter förbjudet utan undantagstillstånd som beviljats för det. Undantag kan beviljas utgående från motiveringarna i artikel 9 i fågeldirektivet där det i första hand förutsätts att det inte finns andra tillfredsställande lösningar. I detta hänseende måste fastställas att förstörelsen av kropparna av fåglar som har skjutits i fördrivningssyfte för att förhindra allvarliga skador för odlingarna är en tillfredsställande lösning så som anges i undantagstillståndet och sålunda, eftersom den här förutsättningen inte uppfylls, är det inte möjligt att bevilja dispens. Därutöver skulle beviljande av dispens förutsätta att dispensen är nödvändig för att trygga folkhälsan, den allmänna säkerheten och flygsäkerheten, samt för att förhindra allvarliga skador på odlingar, husdjur, skogar, fiskevatten och vattendrag, för att skydda växter och djur, i forsknings- och undervisningssyfte eller i föröknings eller återinplanteringssyfte. Ingen av dessa förutsättningar uppfylls om innehav ansöks om för att använda individer av en fredad art som föda.

Även om förutsättningarna för dispens uppfylldes vore det principiellt betänkligt att använda individer av fredade arter som vilt och det skulle kunna leda till svårigheter att veta om det är fråga om en fredad art eller en viltart. Om man tillät individer som skjutits i fördrivningssyfte att användas som föda skulle det eventuellt också uppmuntra till att flera individer än vad som är nödvändigt sköts i syfte att hindra allvarlig skada.

Arbetsgruppen för vitkindade gäss har föreslagit ett flertal åtgärder och man har redan börjat genomföra dessa vad gäller lösningarna som förslagits för hösten 2020. Syftet är att även genomföra de åtgärder som föreslagits för 2021-2022 och på längre sikt. Av arbetsgruppens förslag har rekommendationen om att tillsammans ansöka om dispens från bestämmelserna om fredning redan burit frukt. Under hösten 2020 har det beviljats redan över 300 tillstånd för fördrivningsåtgärder på gårdar inom de vitkindade gässens arktiska flyttstråk. Gemensamma ansökningar är kostnadseffektiva både för de som ansöker och för myndigheterna och möjliggör framför allt en mer omfattande geografisk analys så att fåglarna effektivt kan fördrivas från områden där de orsakar allvarlig skada men samtidigt också att det är möjligt att reservera områden för fåglarna där de kan inta sin nödvändiga föda och vila så att fåglarna inte enbart förflyttas från en skördeåker till en annan i ännu hungrigare tillstånd än tidigare. Egentliga Finlands närings-, trafik- och miljöcentral har synnerligen snabbt och verkningsfullt behandlat ansökningarna, vilket visar att det även med den nuvarande lagstiftningen är möjligt att i samband med lantbrukarna besvara överraskande och mycket krävande situationer. Hösten 2020 beviljades Egentliga Finlands närings-, trafik- och miljöcentral en tilläggsresurs bestående av ett årsverk för behandlingen av dispensansökningarna.

Norra Karels närings-, trafik- och miljöcentral beviljades fram till slutet av 2020 tilläggsanslag bestående av fyra månadsverk för att hantera skadorna som uppstår under de vitkindade gässens höstflyttperiod 2020 och för samverkan mellan lantbrukare och intressentgrupper i området.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 674/2020 rd

Ansökningarna om ersättning för skadorna under våren behandlades i påskyndande förfaranden under hösten 2020.

Det är nödvändigt att miljöersättningssystemet under den kommande CAP-finansieringsperioden ska innefatta en möjlighet att anlägga fågelåkrar antingen genom miljöförbindelser eller miljöavtal. Detta kommer troligtvis att bli möjligt från och med 2023.

Helsingfors 16.10.2020

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen